

TRADIȚII ÎN ACTIVITATEA DE ÎNDRUMARE ȘI CONTROL A REVIZORATULUI ȘI INSPECTORATULUI ȘCOLAR AL JUDEȚULUI SĂLAJ DIN PERIOADA 1935—1945

Din documentele studiate rezultă preocuparea constantă a revizoratului pînă în 1940 și inspectoratului după 1940 cu privire la urmărirea asigurării condițiilor materiale și folosirea rațională a cadrelor în scopul asigurării muncii de instruire și educare în conformitate cu nivelul de dezvoltare și cerințele societății. La începutul perioadei de care ne ocupăm la revizorat și inspectorat funcționau revizori, subrevizori, inspectori, și subinspectori școlari. Actele normative stabileau cu precizie problemele de organizare și conținut.

Articolul 32 din deciziunea 139 — 756/1927 prevede că: „Revizorii școlari vor inspecta în primul rînd școalele primare particulare din comunele urbane, învățămîntul primar particular, dar măsurat trebuințelor vor descinde pentru inspecții și în comunele rurale“, pe baza studierii rapoartelor subrevizorilor se vor ajuta școlile acolo unde este nevoie. Din punct de vedere ierarhic subrevizorii școlari de control erau „... supuși controlului imediat al revizorilor școlari“. Din atribuțiile acestora amintim: „... supravegherea și controlul învățămîntului primar public și particular și grădinile de copii și întreaga activitate culturală din circumscripția lor“¹.

În acest sens din documentul arătat mai sus rezultă că din punct de vedere organizatoric fiecare județ „... se împarte în circumscripții școlare după numărul subrevizorilor de control“.

Împărțirea circumscripțiilor se face prin „buna învoială între toți subrevizorii școlari... de către revizor, cerîndu-se apoi aprobarea inspectoratului școlar primar“. Se avea în vedere ca „circumscripția să cuprindă, pe cît posibil, școlile din jurul comunei unde ei își au reședința“. În continuare se menționează că „Fiecare subrevizor școlar de control este răspunzător de bunul mers al învățămîntului, de întreaga activitate culturală din circumscripția sa și de toate lipsurile ce se vor constata.“ Pe lîngă acestea „Ei cercetează reclamațiile primite.“ Din punct de vedere al folosirii timpului în control subrevizorii școlari „sînt obligați să justifice în fiecare lună cîte 18 zile întrebuințate în inspecții și

¹ * * *, Extras din precizarea relativă la atribuțiunile personalului de control al învățămîntului primar nr. 139—756 din 21 oct. 1925.

control în afară de comuna lor de reședință.“ În aceste zile intrau și „...facerea anchetelor, cu îndeplinirea altor însărcinări... și cu participarea la conferințele lunare“. Instrucțiunile erau foarte severe cu privire la efectuarea normei de control menționînd faptul că „...aceluia care, fără justificare valabilă, nu va face numărul de zile de inspecție, i se va reține din salariu o sumă proporțională cu numărul zilelor neîntrebuinate și în caz de recidivă, se vor lua măsuri disciplinare contra lui, sau va fi îndepărtat din funcțiune“.

Cu privire la frecvența inspecției se prevedea că „...în fiecare lună subrezivorii școlari vor controla școalele, atelierile, cursurile de adulți și întreaga activitate culturală din școală și afară din școală din circumscripția lor“. Tot lunar vor „...controla și examina pe adulți, ...spre a stabili... numărul și progresele realizate... pe baza acestor constatări se va face plata învățătorilor“. La articolul 23 se arată că: „...școalele (particulare) vor fi controlate de cel puțin 3 ori pe an, iar cele cu drept de publicitate de 4 ori“.

În continuare la art. 25 se precizează că în cursul unui an școlar subrezivorul va face „...cel puțin de două ori inspecție pentru controlul pedagogic. O dată, în jumătatea primă, a doua oară în jumătatea a doua a anului școlar, aceasta din urmă... poate fi combinată cu controlul examenelor de absolvire“. În principiu inspecția începea cu verificarea îndeplinirii sarcinilor stabilite anterior.

Din mai multe surse rezultă că de două feluri era controlul: „administrativ“ și „pedagogic“. În aceste precizări cu privire la atribuțiile personalului de control se dau toate amănunțele cu privire la efectuarea controlului administrativ și pedagogic, care uneori trebuie îmbinate. În alte documente se mai menționează că „...inspecțiile pedagogice constau în: asistarea la lecțiuni, examinarea orală sau scrisă a elevilor, în asistarea și interogarea elevilor la examenele de fine de an... aplicarea normelor pedagogice, și principiile didactice... etc.“ și „în cercetarea sub toate aspectele a mersului școlii“².

Aceste orientări se mențin vreme îndelungată în activitatea didactică de îndrumare și control. Se acordă atenție deosebită unor momente ca: început și sfârșit de an școlar, început de trimestru, (semestru), examen etc. Cu privire la deschiderea anului școlar 1935—36 menționăm prezența ministrului Angelescu în Sălaj la o întâlnire cu corpul de control al județului. În cuvîntul său acesta spunea: „Școlile trebuiesc inspecțate cel puțin de două-trei ori pe an“³. Și mai departe, apreciind munca de îndrumare și control din județ multumește pentru munca depusă și îndrumă corpul de control să pună „...aceeași dragoste în misiune... și de aici înainte, și eu și dv. să facem apostolat“. Observăm insistența asupra acestui moment și din partea altor organe de control superioare. În acest sens se atrage atenția asupra cuvîntărilor care trebuie să fie

² D. Măgureanu, *Controlul învățămîntului primar*, Zalău, 1935, p. 2.

³ Școala Noastră, Nr. 7, din septembrie 1935, p. 350.

pline de avânt, de patriotism și ca acestea să fie îndemnul la muncă și la sacrificiu.

În acest timp se puneau la punct localurile, se puneau accent pe școlarizarea elevilor, asigurarea lor cu rechizite și manuale. Prin Circulara Nr. 4674/1945 inspectoratul atrăgea atenția directorilor de școli în vederea realizării: bazei materiale, a igienei, disciplinei, conținutului, rețelei școlare, înscrierii elevilor, încadrarea cu personal etc.

În perioada în care ne ocupăm se acordă atenție controlului învățământului în general. Curios totuși că documentele vremii, mai ales dinaintea primei etape, subliniază mereu termenul de control, uneori de conducere. Mai puțin se vorbește de îndrumare, organizare. În această privință ni se pare interesantă broșura editată de inspectorul școlar Dumitru Mărgineanu și intitulată: „Controlul învățământului primar”, unde autorul bazează pe teoria controlului la nivelul timpului, pe instruirile făcute în cadrul conferințelor personalului de control subliniază necesitatea controlului spunând: „Se impune, deci, în mod imperios necesitatea unei miini îndrumătoare și a unui suflet larg și înțelegător, pentru a lumina calea învățătorului și a-i îndrepta pașii către realizările reclamate de evoluția națiunii, pentru ca apoi să-i verifice drept și imparțial activitățile”. În continuare arată faptul că acest nobil corp (corp de control) nu trebuie să se mărginească exclusiv la control și rolul de polițai..., ci esența rezidă chiar în conducere”. Observăm necesitatea unei bune pregătiri în domeniul acesta care să depășească orizontul celor pe care-i controlează. În fața acestora el este necesar să se bucure de respect, de autoritate, de prestigiu.

În acest caz, cum este și firesc, se pune problema selecționării, recrutării personalului de control și îndrumare. Factorii răspunzători, ținând seamă de prestața foștilor revizori, subrevizori, școlari au: „chemat în aceste funcțiuni elementele cele mai proeminente ale învățământului primar și a vieții publice, după o muncă verificată de opinia publică...”⁴

Problema se pune cu atât mai mult cu cât acești „...oameni înfrățiți într-un mănunchi al datoriei, bazați pe o conștiință netăgăduită, au știut să mențină autoritatea de prestigiu a personalului de control, au canalizat forțele didactice în alvia școalei naționale, au pus baza organizării și consolidării dictate de interesele neamului întregit”⁵.

Din rapoartele unor revizori școlari (Emil Sirbu, 1 Decembrie 1934) rezultă răspunderea cu care aceștia priveau activitatea de control notînd: „Atunci cînd am primit această funcție de onoare, m'am coborît în sufletul meu și mi-am dat seama de rolul ce mi s-a încredințat și de importanța serviciului „și mai departe apreciază că: „Organul de control, pe lângă patrulare și dresarea proceselor verbale mai trebuie să fie și un bun pedagog, un părinte îndrumător și povătuitor spre a îndrepta ce este de îndreptat, a stimula și încuraja pe cei tineri în carieră”.

Activitatea corpului de control se baza pe cinste, tenacitate, entuziasm, reușind astfel să pună învățămîntul pe baze noi, adecvate împrejurărilor reale ale poporului nostru. În același document se pune accent pe eficiența inspecției, răspunderea și principalitatea de care trebuie să dea dovadă notînd că: „...inspecția... nu se poate mărgini la încheierea unui proces verbal cu constatări de ansamblu și o apreciere lapidară cu un calificativ aruncat la întimplare, de cele mai multe ori după simpatii...”, apoi se arată că: „Inspecția școlară va influența asupra sufletului ca un viu stimulent și o înviore în activitatea corpului didactic. Organul de control trebuie să răspîndească lumină și încurajare la școlile pe unde trece”.

Cu privire la verificarea muncii învățătorului se pune accent pe: „împrejurările în care funcționează școala”, „gradul învățătorului în învățămînt și pe ve-

⁴ D. Mărgineanu, *Controlul învățămîntului primar*, Zalău, 1935, p. 3.

⁵ *Idem*.

chimea ce o are atît în învățămînt cît și în comună unde-l găsim". Se urmărea cu deosebire: „activitatea în domeniul perfecționării profesionale și culturale". Printre problemele urmărite se întîlnesc: conducerea școlii, asistențele la lecții, verificări orale și scrise, documentele școlare, administrația școlară, igiena (lîghean, apă în sălile de clasă), (subrevizorul Emil Sîrbu 1934). Se verifică activitatea din toate punctele de vedere, punîndu-se accent pe: perfecționarea în cercetarea bibliotecii învățătorului, lectura profesională, literară, preocupările principale de ordin profesional, lucrările și publicațiile. În concluziile finale se fixa calificativul. Acesta, se acorda de organele superioare pe baza studierii proceselor verbale și se introduceau în statele personale. Notă „slabă" se dădea învățătorilor care persistau în nerealizarea sarcinilor, neonorarea locului de muncă, iar note „foarte bine" numai acelor: „...care pot fi luați de model". Aici se întîmpinai uneori greutăți de aceea se mai spunea că: „...nota foarte bine trebuie ridicată la rangul celei mai mari distincții și însuși învățătorul să o privească ca pe o pecetuire bine meritată a activității sale de calitate superioară și multilaterală". La sfîrșitul inspecției se recomandă să se facă o conferință cu învățătorii unde: „se examinai toate lipsurile cuvenite pentru remedierea lacunelor constatate⁶, uneori se țineau conferințe pe probleme pedagogice. O problemă specifică controlului din această perioadă o constituiau școlile minoritare, particulare înființate după unire prin Legea Nr. 57 din 10 martie 1926. Principiile mari erau aceleași ca și la școlile de stat dar se acorda atenție deosebită regulamentului de ordine interioară și disciplinei elevilor (aprobat de autoritatea statului), orarului (aprobat de revizorul școlar), manualelor, limbii de predare, aplicării actelor normative. completării documentelor școlare.

Sistemul de informare era bine pus la punct. Rapoartele anuale, lunare, însoțite de procesele verbale de inspecție ale subrevizorului către revizor, ale acestuia către inspectorul județean, și apoi către regiune, etc. precum și rapoartele directorilor de școli, tratau problemele de bază ale școlii din punct de vedere: organizatoric, al bazei didactico-materiale, asigurării cu cadre, al perfecționării, al conținutului, al școlarizării și administrative.

Analizînd problematica celor 85 procese verbale din lunile ianuarie, aprilie, mai, noiembrie, decembrie 1935—1937, martie, aprilie 1945, raportul anual din 1936—37; (3271/1937); 1937—38, raportul general anual asupra învățămîntului primar, particular din regiunea școlară Oradea (nr. 500/2 aug. 1936), pe luna martie și mai 1945 rezultă un progres față de prima perioadă cînd acestea erau scurte, cu mai puține probleme de conținut, mai mult se refereau la administrarea școlilor. În a doua perioadă acestea prezentau o structură mai complexă, cu accent pe conținutul și calitatea muncii pedagogice. Documentele conțin preocupări în domeniul asigurării bazei didactico-materiale, școlarizare, pregătirea elevilor pentru munca din agricultură, pentru viață, perfecționarea pregătirii profesionale, administrație, documente școlare etc.

Redăm cîteva aspecte din conținutul raportului pe luna noiembrie 1937 unde, pe lîngă faptul că se arată numărul de școli inspectate, numărul de cadre și elevi, la capitolul IV sînt menționate calificativele obținute de cadre: „învățător de stat cu f.b. 18+1 conf.; bine 65+4; mulțumitor 22+17 — +3, neclasificat 7+1. Se mai menționează învățătorii cărora să li se aplice pedepse pentru „absențe de la cursuri" „...frecvență slabă..." neconformarea la dispozițiunile date de organele de control", sau „pentru că a respins semnătura procesului verbal".

Se propun apoi și recompense „mulțumiri pentru activitatea intra și extra-școlară" „...mutarea postului 4 de la Ortelec la Brebi". etc. Se poate constata exigență față de pregătirea și munca cadrelor didactice, precum și aprecierea celor care desfășurau muncă de calitate.

Pentru anul 1945 se mențin în mare parte problemele cu privire la cuprinsul rapoartelor lunare, anuale, cu precizarea că acestea devin mult mai complexe, mai ample.

⁶ Ibidem.

În raportul sumar al inspectoratului nr. 1268/1945 cu privire la control se menționează că „în lunile ianuarie și mare parte din februarie anul curent (1945), (primul an școlar după eliberare) controlul a fost aproape inexistent din mai multe cauze:

— Pe de o parte: „Ne-am aflat în prima fază de reorganizare și subsemnatul (I. A. Senior inspector școlar) am fost reținut în capitala județului”.

— Pe de altă parte se arată că: „Nu mi-am putut institui atunci corpul de control pe clase din lipsă de elemente capabile, iar pe care le avem nu le-am putut afla suplینitori la posturile lor”.

— Se mai subliniază faptul că: „școlile nu aveau încă instrucțiuni de funcționare”, deci necesită răspundere și de asemenea se mai invocă „... lipsa totală a mijloacelor de transport”... „...lipsa de personal suficient în biroul inspectoratului”, ... „lipsa de învățători români, ... lipsa de manuale școlare; „... de registre și de administrație pentru comitele școlare”. Inspectoratul școlar propune sprijin în asigurarea cu cadre din cei refugiați și expulzați, precum și trimiterea de „manuale, hărți, tablouri, rechizite, ... chiar contra cost”.

În raportul pe luna mai 1945 se menționează faptul că I. Ardeleanu Senior a funcționat ca inspector în intervalul dintre 25 oct. 1944—2 mai 1945, deci timp de 7 luni și 8 zile, în una din cele mai grele perioade imediat după eliberare. Din aceeași sursă rezultă că după o întrerupere de 4 ani s-a terminat „...faza primară a reorganizării” învățămîntului din județ, a școlii „neamului” cum frumos o denumea autorul raportului. Se mai notează faptul că trecuseră 100 de ani de la decretarea obligativității învățămîntului primar din Ardeal prin Legea 38 din 1868 și că școala românească din Sălaj nu avea „... o programă analitică oficială impusă de sus, ci una care se forma din trebuințe de jos. „Se manifestă nemulțumirea în raport față de faptul că „...cu toate strădaniile depuse, cu tot elanul și jertfa adusă din zori și pînă-n noapte tîrziu, nu pot nota încă în raportul meu lunar, faptul revenirii la normal.” Subliniem condițiile grele în care se desfășura activitatea și lipsa de cadre la inspectorat. Cu toate acestea, cei care funcționau manifestau dăruire, pasiune, răspundere. În acest sens în raport se notează faptul că: „...toate orele în plus sînt prestate alături de mine (I. A. Senior), liber, cu dragoste și dezinteresat din partea tuturor colaboratorilor. Totuși în luna martie cu Ordinul nr. 1109 din 15. III. 1945 s-au numiti 7 inspectori (Anexa 1). Din martie pînă în 13 iulie în același an, s-a reușit apoi ca numărul de inspectori să ajungă la 15 (Anexa 2). În aceste condiții inspectoratul era deja încadrat cu cadre bine pregătite, capabile ca în acele condiții să rezolve această mare problemă a învățămîntului. Majoritatea lor au ocupat funcții de conducere, de îndrumare și control ani îndelungați, au desfășurat o bogată activitate politică și profesională pînă la pensionare. În această perioadă merită să amintim conducătorii revizoratului, a inspectoratului școlar chiar dacă lista nu este completă (Anexa 3).

Despre munca de îndrumare și control se relatează în sursele de mai sus că aceasta „se face real pe teren în întreg județul”, ... „chiar în cele dintîi instrucțiuni date organelor de control.... am pus pe primul plan opera de îndrumare didactică și administrativă”. Orientările cu privire la îndrumare și control se mai completează și în conferințele lunare ale acestor organe.

Toate rapoartele se încheie cu propuneri. Situația învățămîntului pe măsură ce trece timpul începe să se îmbunătățească. Din raportul pe luna mai 1945⁷; (la 2 mai trece pe postul de inspector școlar de îndrumare pedagogică) rezultă că în zilele de 17—18 și 21 „a organizat din punct de vedere administrativ și pedagogic Școala primară de Stat Nr. 1. Zalău... urmînd ca în zilele libere din lunile viitoare să pot organiza un învățămînt normal sau chiar model... această școală primară trebuie să fie cea dintîiu din județ”. Informarea pedagogică nu lipsea din preocupările inspectorilor...“ la școlile cu mai mulți învățători am ținut (I. Ardeleanu

⁷ I. Ardeleanu, Senior, *Raport sumar asupra învățămîntului primar românesc din județul Sălaj*, data de 25. III. 1945.

⁸ I. Ardeleanu, Senior, *Raport pe luna mai 1945*.

Senior) cîte o conferință cu privire la doctrina și principiile de bază a noii reforme a învățămîntului primar preconizată de Ministerul Educației Naționale" (arătînd și bibliografia folosită).

De data aceasta la capitalul propunerii menționează: „revizuirea literaturii didactice și a bibliotecilor școlare”, „Dotarea școlilor cu material didactic”, „Crearea unui cerc de studii pedagogice”, și „Scoaterea unui organ de publicitate pur pedagogic și de afirmare profesională”.

Cu privire la stilul de muncă desprindem din procesul verbal din 3 aprilie 1945 preocuparea pentru înlăturarea greutăților prin care trece învățămîntul după eliberare, vorbind despre „...datoria ceasului de față și lupta pe care trebuie s-o ducă învățămîntul”. Aceasta constituie și un mijloc de informare a subinspectorilor de plase. Orientează și îmbărbătează activitatea corpului de control spunînd: „să căutăm pe orice cale ca școlile să fie la înălțimea ceasului de față.” Insufletește personalul cu munca „... înaintașilor noștri: Ioan Mango, Dumitru Mărgineanu, Dumitru Ilea, Petre Popescu” etc.

De mare importanță în munca de îndrumare este apariția Buletinului inspectoratului școlar, la început în gazeta oficială, apoi cu apariție regulată la fiecare 15 ale lunii. În mod operativ se informau organul de îndrumare și control, conducerile de școli, cadrele didactice care semnau de luare la cunoștință a întregului conținut și răspundeau de rezolvarea tuturor problemelor la termenele stabilite. Iată cuprinsul Buletinului... nr. 1/1 febr. 1946: I. Ordine și decizii ministeriale, II. Ordine date de Inspectoratul școlar al regiunii Cluj, III. Ordine date de Inspectoratul școlar al județului Sălaj, IV. Ordine date de comitetele școlare, V. Note informatice și VI. Chestiuni sindicale. La început Buletinul apărea în gazeta oficială, apoi din 15 III. a devenit apariție de sine stătătoare la fiecare 15 ale lunii. Una din problemele de bază care stătea în fața Inspectoratului școlar era organizarea pe baze noi a întregului învățămînt, asigurînd în primul rînd frecvența elevilor la școală. Aceasta însă din cauza lipsei de îmbrăcăminte și încălțăminte se ridica la 70% în medie din numărul înscrișilor. De asemenea din contactul cu învățătorii sau direct din teren reiese o slabă pregătire a elevilor din clasele mai mari. Cauzele constau în deseale concentrări ale învățătorilor bărbați în anul 1930—40, învățătorii „străini” fără pregătire din ultimii patru ani, lipsa controlului.

Prin Ordinul Nr. 502 din 1.II.1945, Inspectoratul școlar regional Cluj, cu privire la obligativitatea învățămîntului se specifică: „Învățămîntul primar fiind gratuit și obligatoriu se fixează în cele ce urmează vîrsta obligatorie fiecărui ciclul de învățămînt.

1. La școala de copii mici 3—6 ani;

2. La școala primară pentru clasele I—VII, 7—14 ani.

Obligativitatea școlară poate fi prelungită pînă la 16 ani pentru școlarii care n-au isprăvit cursul primar. Școlarii care au terminat patru clase primare și vor să urmeze școală de grad secundar vor fi scutiți de a urma cursurile clasei V—VII'. Acestea sînt numai cîteva aspecte cu privire la organizarea și conținutul procesului de învățămînt în primul an școlar după eliberarea patriei.

Din documente rezultă că întreaga perioadă, în ciuda greutăților, mari, personalul inspectoratului, majoritatea cadrelor didactice aveau o atitudine corespunzătoare și un spirit de dăruire față de cauza învățămîntului. Era, de fapt, anul de cotitură în întreaga activitate economică, politică, culturală, anul cînd încep să se pregătească marile transformări în învățămînt. În aceste condiții subliniem preocuparea inspectoratului în organizarea (reorganizarea) învățămîntului.

Desfășurînd o muncă plină de dăruire și răspundere inspectoratul școlar în această perioadă „a început reorganizarea învățămîntului primar din județ... în lipsuri și greutăți, muncind din zorii zilei pînă noaptea tîrziu”.

În raport este relatat faptul că: „azi învățămîntul românesc din județul Sălaj a reinviat și a trecut peste faza primară a reorganizării sale”. În acest sens au fost stabilite măsuri, programe concrete de acțiune în perioada septembrie, mai 1945.

Au fost puse în stare de funcționare unele școli, în mare parte devastate în

timpul războiului, „au fost numiți învățători, create posturi noi, sau chiar școli românești noi”, s-au dat „instrucțiuni de organizare școlară, dispozițiuni cu privire la întocmirea bugetelor școlare, stringerea și inventarierea zestre școlare”.

Una din problemele mari a constituit-o încadrarea școlilor. Iată ce rezultă din raportul inspectoratului: La data de 25 III. 1945, din cele 472 posturi românești erau completate 318, și nu toate cu cadre corespunzătoare.

Greutățile în încadrare se datorau faptului că o mare parte din învățătorii români refugiați și expulzați după 30 aug. 1940 nu au reușit să se reîntoarcă.

Rezultă că din județul Sălaj, poate și datorită măcelurilor de la Ip, Treznea, Marca, Zăuan, Ciumărna și Meseș a fost numărul cel mai mare de învățători refugiați și expulzați. Dar conducerea inspectoratului era încrezătoare, optimistă sugerind organelor în drept ideea că: „Întoarcerea cât mai grabnică a acestora în Sălaj ne-ar da posibilitatea a încadra posturilor vacante și cele completate cu suplinitori numai cu personal pregătit”.

Aceasta fiind situația reală, inspectoratul școlar completându-și schema a trecut la organizarea muncii de îndrumare și control. Redăm mai jos problematica procesului verbal din 26 martie 1945, la Someș—Guruslău, subinspector școlar Precup Victor, inspecția administrativă, aceasta cuprinzând următoarele capitole: A. Situația școlară, cu 2 puncte, B. Partea materială, cu 7 puncte, C. Arhiva, cu 5 puncte, D. Mobilierul, cu 1 punct, E. Materialul didactic; îndrumări și sfaturi; în altele dispozițiuni.” La 20. III. 1945 în comuna Cristelec, subinspector școlar Corneliu Fănățeanu, procesul verbal conține date cu privire la baza materială, situația elevilor pe băieți și fete, frecvența 47% la V—VII, 69%, la I—IV, lipsa materialului didactic (8 tablouri), nici o carte în biblioteca românească, referiri la metode de învățămînt, relație profesor-elev; în încheiere se dau „... dispozițiuni” ... din care amintim: „să întocmească un plan analitic pe clasă, de materialul ce se va preda pînă la sfîrșitul anului școlar...” „... La predarea lecțiilor să se explice toate cuvintele neînțelese de copii, ... să facă cît mai multe socoteli verbale spre a li se dezvolta judecata elevilor” etc.

În încheiere redăm unele din propunerile reieșite din rapoartele generale anuale asupra situației învățămîntului de stat din județ.

I. Raportul Nr. 3091/1936 (învățămîntul primar de stat pe anul 1935—36).

1. Numirile de suplinitori să se facă pînă cel mai tîrziu la 1 octombrie în fiecare an.

2. Să se creeze noi posturi în învățămînt, în așa fel ca să poată ajunge la 40 elevi pentru învățător, iar la grădina de copii 30 pentru o învățătoare.

3. Să se continue și în anul ce vine construcțiile școlare. Ministerul să contribuie cu ajutoare necesare.

4. Să se dispună școalelor normale din țară se pregătească învățători care să știe preda învățămîntul practic, iar fetele să poată preda gospodăria și țesătoria.

5. Intrucît actualele centre de gospodărie casnică și maestrele ce le conduc nu pot realiza un progres mai evident, să se dispună pentru viitor ca învățătoarele de la școalele cu mai multe puteri să predea țesătoria și legumăritul.

6. Pentru ca controlul să se poată face mai intens în acest județ de graniță propun să se numească cel puțin 6 subrevizori de control.

7. Să se aducă mulțumiri învățătorilor pentru munca școlară și extrașcolară dezvoltată în anul școlar 1935—36 (se dau nume).

8. Să se aducă mulțumiri pentru coruri: Simion Oros, Inv. Șimleu, Goia Teodor, Inv. Răstolt, Ioan Curea, Inv. Tășnad.

Asemenea mulțumiri erau propuse a se face pentru: pregătirea elevilor la examenele de absolvire, realizările din anumite centre unor maestre (Rădița Alexe — Someș Odorhei etc.), acordarea unor medalii, adrese de mulțumire pentru construcții școlare.

II. Raportul din luna martie și mai 1945 (Ion Ardeleanu Senior, inspector școlar)

A. greutăți:

1. Lipsa mijloacelor de transport a organelor de control.

2. Lipsa cunoștințelor administrative a multor directori de școli.

B. Propuneri:

1. Menținerea propunerilor inserate în raportul din februarie anul curent nerezolvate încă (pct. e, f, g și h).

2. Mobilizări pentru lucru a organelor de control și directorilor de școli, sau scutiri de mobilizare-concentrare a acestora, pentru a asigura un suport sigur de organizare și funcționare a școlilor primare de stat românești de aici.

3. Aprovizionarea cu rechizite școlare a elevilor.

4. Crearea și începerea unei opere de construcții și reparații radicale a locurilor de școală.

5. Revizuirea literaturii didactice și a bibliotecilor școlare pentru o corespunde situației sociale și politice actuale.

6. Dotarea școlilor cu material didactic.

7. Dotarea școlilor cu mobilier construit amăsurat nevoilor didactice și igienei copilului.

8. O dinamică activitate sindicală a învățătorimii sălăjene atât pentru rezolvarea problemelor profesionale cât și cele de cultură pedagogică și generală.

9. Crearea unui cerc de studii pedagogice în capitala județului, care să studieze pe lângă perfecționarea pregătirii învățătorilor, și formularea unei programe locale de învățămînt, iar problemele de pedagogie și psihologie experimentală să le coboare din domeniul teoriei în domeniul practicei pentru un îndoit scop: inițierea învățătorilor în cercetarea individualității copiilor și orientarea profesională a acestora.

10. Scoaterea unui organ de publicitate pur pedagogic și de afirmare profesională.

III. Rapoartele revizorilor școlari.

1. În comunele Resighea și Șilindru să se înființeze grădini de copii mici (Raport pe luna iulie 1935 — D. Ilea).

2. Menținerea unor revizori în serviciu.

3. Comitetul școalelor va lua măsuri pentru îngrădirea curții și grădinei școlare și edificarea magaziei pentru lemne (Badon).

Pedepse sau mulțumiri:

Printre acestea amintim: avertisment public, avertizare pe temeiul realizării unui „...program slab în școală“, „...prezentarea elevilor slabi pregătiți la examenul de absolvire“, „purtare ireverențioasă față de comisia examinatoare“, necunoașterea unor ordine și neaplicarea lor, frecvența slabă etc.

În concluzie de-a lungul anilor munca de îndrumare și control s-a impus cu necesitate. Acumulîndu-se experiență practică aceasta și-a dovedit oportunitatea și eficiența.

EMIL TRIF

Anexa nr. 1.

ÎNCADRAREA INSPECTORATULUI ÎN LUNA MARTIE 1945

(numiți cu Ordinul Nr. 1109)

Nr. crt.	Plasa	Numele și prenumele inspectorului	Gradul	Domiciliul titular
1	Crasna	Traian Hendea	I.	Virșolț
2	Șimleu	Corneliu Fănățeanu	I.	Cehei
3	Supurul de Jos	Augustin Creșpoiu	I.	pensionat rechemat
4	Tășnad	Vasile Radu	II.	Lăcășeni
5	Cehu-Silvaniei	Dumitru Gozariu	I.	Tolnet
6	Jibou	Victor Precup	I.	Someș-Odorhei
7	Zalău	Petre Tulbure	I.	Bogdana

Anexa nr. 3

CONDUCĂTORI AI REVIZORATULUI ȘI INSPECTORATULUI ȘCOLAR

Nr. crt.	Numele și prenumele	Perioada
1	Ioan Mango	1919—1930
2	Dumitru Mărgineanu	1930—1936
3	Dumitru Ilea	1936—1940
4	Vasile Pupăză	1940—?
5	Petre Popescu	1944—?
6	Ioan Ardeleanu	25 oct. 1944—2 mai 1945
7	Gheorghe Vaida	2 mai 1945—?

TABEL NOMINAL

despre personalul central și exterior care face parte din Inspectoratul nostru

Nr. crt.	Numele și prenumele	Gradul	Naționalitatea	Cetățenia	Data de cînd este în serviciu	Din ce organizație politică face parte	Observații
1.	Vaida Gheorghe	Insp. șc. jud.	român	română	25.IV.1945	P.S.D.	insp. șef după Ardelean, coordonator inspector
2.	Fărcaș Vasile	Insp. șc. jud. îndr.	român	română	24.V.1945	P.S.D.	Coordonarea activității de îndrumare și control în subinspecții, în suburbii
3.	Pop Aurel	Subinsp. cancelaria	român	română	23.II.1945	Nu face parte din nici o formație politică	"
4.	Cristureanu Gh.	Subinsp. îndrum. agricol	român	română	30.IV.1945	"	"
5.	Ardelean Vasile	Subinsp. îndrum.	român	română	30.IV.1945	Frontul plugarilor	"
6.	Sabău Ambroziu	Subinsp. îndrum.	român	română	30.IV.1945	Nu face parte din nici o organizație politică	"
7.	Sabău Ion	Subinsp. îndrum.	român	română	30.IV.1945	P.S.D.	"
8.	Cosma Andrei	Subinsp. îndrum.	român	română	30.IV.1945	Nu face parte din nici o organizație politică	"
9.	Hendea Traian	Subinsp. îndrum.	român	română	30.IV.1945	"	"
10.	Buda Vasile	Subinsp. îndrum.	român	română	30.IV.1945	P.S.D.	"
11.	Fănățean Cornel	Subinsp. îndrum.	român	română	30.IV.1945	—	Este înscris într-o grupare a inv. socialiste
12.	Setel Ștefan	Subinsp. îndrum.	român	română	30.IV.1945	P.S.D.	"
13.	Precup Victor	Subinsp. îndrum.	român	română	30.IV.1945	Nu face parte din nici o organizație politică	"
14.	Tulbure Petru	Subinsp. îndrum.	român	română	30.IV.1945	"	Rechemat la catedră
15.	Olaru Macedon	Subinsp. îndrum.	român	română	30.IV.1945	"	Nu și-a luat încă postul în primire.

**TRADITIONEN IN DER KONTROLLE — UND HINWEISTÄTIGKEIT DER
REVISIONSAMTE UND DER SCHULINSPEKTORATEN AUS DER PERIODE
1935—1945**

(Zusammenfassung)

In der Periode zwischen 1933—40 funktionierten Schulrevisionsämter mit Schulrevisoren und Unterrevisoren. Die Unterrevisoren waren im Kreisnetz angestellt, wo sie regelmässig auch ihren Wohnsitz hatten. Hier entfalteten sie ihre Kontrolle — und Hinweistätigkeit während 18 Tage pro Monat; am Monatende stellten sie eine Tätigkeitsmeldung zusammen. Diese Tätigkeit wurde planmässig ausgeübt so, dass die periodische Kontrolle gesichert sei. Diese Kontrollen waren zweierlei: administrative und pädagogische.

In der zweiten Periode wird die vorherige Tradition weitergeführt und bereichert. Das Schuljahr 1944—1945 hat eine historische Bedeutung für die Veranstaltung, die Entwicklung und Weiterbildung des rumänischen Schulwesens. In einigen unveröffentlichten Dokumenten, die vom gewesenen Schulinspektor. I. Ardeleanu der Ältere überliefert wurden, werden die Aufgaben, die Schwierigkeiten und die Ergebnisse des Schulinspektorats in dieser Periode dargeboten. Es wird auch die Kaderversicherung des Inspektorats, die Schulinspektion mit ihrer Charakteristik, nach dem ersten Jahr der Befreiung, behandelt.